

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี)ช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2556

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำท่าตะเภา	3	CP01	7.8	1.3	16,000	3,500	0.59	1.90	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	50	เสื่อมโทรม	
		CP02	8.0	4.2	35,000	9,200	3.35	1.10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		48
		CP03	8.0	3.2	1,700	490	2.89	1.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		61
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	7.8	1.3	1,700	490	0.59	1.10	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01		พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	8.0	4.2	35,000	9,200	3.35	1.90	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01			
		P20	7.9	2.1	7,420	1,694	1.51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	8.0	3.8	27,400	6,920	3.17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	7.9	2.9	17,567	4,397	2.28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	8.0	3.2	16,000	3,500	2.89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	33	67	67	100	0	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

CP01 ปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร

CP02 คลองท่าตะเภา บ.ปากคลอง ต.ท่ายาง อ.เมือง จ.ชุมพร

CP03 ถนนเพชรเกษม (ก.ม. 487) บ.ปากแพรก ต.นาเกาะตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2.จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำคลองอิเล็ด ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2556

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI			
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l				
คลองอิเล็ด	-	EL01	7.2	2.1	9,200	5,400	1.18	2.30	-	0.0025	<0.01	<0.10	<0.01	0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	51	เสื่อมโทรม		
		EL02	7.0	3.5	2,400	1,300	0.67	0.40	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	59			
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	7.0	2.1	2,400	1,300	0.67	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01		พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD, FCB		
		สูงสุด	7.2	3.5	9,200	5,400	1.18	2.30	-	0.0025	<0.01	<0.10	<0.01	0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01				
		P20	7.0	2.4	3,760	2,120	0.77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	7.2	3.2	7,840	4,580	1.08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	7.1	2.8	5,800	3,350	0.93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	7.1	2.8	5,800	3,350	0.93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	0	100	50	100	50	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

EL01 ปากคลองอิเล็ด ม.2 ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร

EL02 สะพานข้ามคลองอิเล็ด ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2.จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนล่าง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2556

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI			
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l				
แม่น้ำหลังสวนตอนล่าง	3	LS01	7.2	0.4	5,400	2,200	4.19	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	72	พอใช้		
		LS02	8.2	1.4	5,400	1,300	2.36	1.10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		57	
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	7.2	0.4	5,400	1,300	2.36	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01		พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² -ไม่มี-		
		สูงสุด	8.2	1.5	5,400	2,200	4.19	1.10	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01				
		P20	7.4	0.6	5,400	1,480	2.73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	8.0	1.3	5,400	2,020	3.82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	7.7	1.0	5,400	1,750	3.28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	7.7	1.0	5,400	1,750	3.28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	100	100	100	50	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

LS01 ปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS02 สะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS03 สะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS04 วัดบึงหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.บึงหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2.จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 7 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2556

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI			
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l			
แม่น้ำหลังสวนตอนบน	2	LS03	8.0	2.2	1,300	490	2.20	4.20	0.0016	-	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	55	เสื่อมโทรม		
		LS04	8.0	0.5	3,500	1,100	1.20	2.70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		53	
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	8.0	0.5	1,300	490	1.20	0.05	0.0016	-	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01		พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD		
		สูงสุด	8.0	2.2	3,500	1,100	2.20	0.67	0.0016	-	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01				
		P20	8.0	0.8	1,740	612	1.40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	8.0	1.9	3,060	978	2.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	8.0	1.4	2,400	795	1.70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	8.0	1.4	2,400	795	1.70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 2 ร้อยละ			100	50	100	50	100	0	100	-	100	100	100	100	100	100	100	100				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2			>=6.0	<=1.5	<=5,000	<=1,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

LS01 ปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS02 สะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS03 สะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS04 วัดบึงหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.บึงหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2.จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 2 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=4.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าสาเหตุของปัญหา แม่น้ำท่าตะเภา

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำชุมพร (แม่น้ำท่าตะเภา) ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำท่าตะเภา ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำท่าตะเภา หมู่ที่ 9 บ้านดอนสอง ตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณหมู่ที่ 9 บ้านวังครก ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 40 เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภาโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 1 พบว่า คุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ (ตามตารางที่ 4)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 กำหนด BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณคลองท่าตะเภา บ.ปากคลอง ต.ท่ายาง อ.เมือง จ.ชุมพร (CP02) และ ถนนเพชรเกษม (ก.ม. 487) บ.ปากแพรก ต.นาเกาะตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร (CP03) คือ 4.2 mg/L และ 3.2 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ชยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลชีพที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลชีพอยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

คลองอิเล็ด

เป็นแหล่งน้ำอีกแหล่งหนึ่งที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 ได้เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต โดยไม่ได้เป็นแหล่งน้ำที่กรมควบคุมมลพิษประกาศกำหนดประเภทของแหล่งน้ำ ทั้งนี้คุณภาพน้ำโดยรวมจากการตรวจวัดครั้งที่ 1 หากเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 คือ เสื่อมโทรม (ตามตารางที่ 5) ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่

1. ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากคลองอิเล็ด ม.2 ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร (EL01) และบริเวณสะพานข้ามคลองอิเล็ด ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร (EL02) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 2.1 mg/L และ 3.5 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อนรวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลชีพที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลชีพอยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2. การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า FCB ไม่เกิน 4,000 MPN/100ml จากการตรวจวัด พบว่า บริเวณปากคลองอิเล็ด ม.2 ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร (EL01) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 5,400 MPN/100ml แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลื้อยคุดสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าสาเหตุของปัญหา แม่น้ำหลังสวน

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำหลังสวน ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำหลังสวน หมู่ที่ 12 บ้านฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตร ที่ 10 (LS01 – LS02) เป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 และกำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 10 จนถึง บริเวณวัดปังหวาน หมู่ที่ 5 บ้านทอนพงษ์ ต.ปังหวาน อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตร ที่ 47 (LS03 – LS04) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ สำหรับแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 1 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน (LS03 – LS04) อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ ส่วนแม่น้ำหลังสวนตอนล่าง (LS01 – LS02) พบว่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 3 หรือ พอใช้ เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 6-7)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

1. แม่น้ำหลังสวนตอนบน

ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 1.5 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณสะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS03) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 2.2 mg/L แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภค

โดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลชีพที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลชีพอยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2. แม่น้ำหลังสวนตอนล่าง

- ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 4 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี)ช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจจุดวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI			
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l				
แม่น้ำท่าตะเภา	3	CP01	7.8	0.9	1,300	330	0.04	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.012	90	พอใช้		
		CP02	5.9	2.0	790	230	0.05	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		73	
		CP03	7.6	2.0	490	330	0.05	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	77
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	5.9	0.9	490	230	0.04	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.01	73	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² -ไม่มี-		
		สูงสุด	7.8	2.0	1,300	330	0.05	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.01	90			
		P20	6.6	1.3	610	270	0.04	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	7.7	2.0	1,096	330	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	7.1	1.6	860	297	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	7.6	2.0	790	330	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	67	100	100	100	0				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

CP01 ปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร

CP02 คลองท่าตะเภา บ.ปากคลอง ต.ท่ายาง อ.เมือง จ.ชุมพร

CP03 ถนนเพชรเกษม (ก.ม. 487) บ.ปากแพรก ต.นากะตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำคลองอิเล็ด ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจจุดวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI			
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l			
แม่น้ำ หลังสวนตอนล่าง	3	LS01	7.8	1.9	4,600	2,100	0.05	1.00	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	59	พอใช้		
		LS02	8.1	1.2	2,400	330	0.05	0.35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		73	
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	7.8	1.2	2,400	330	0.05	0.35	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	59	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² -ไม่มี-		
		สูงสุด	8.1	1.9	4,600	2,100	0.05	1.00	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	73			
		P20	7.9	1.3	2,840	684	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	8.0	1.8	4,160	1,746	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	8.0	1.6	3,500	1,215	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	8.0	1.6	3,500	1,215	0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	100	100	100	50	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

- LS01 ปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- LS02 สะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- LS03 สะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- LS04 วัดบึงหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.บึงหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจจุดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14(สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำหลังสวนตอนบน	2	LS03	8.0	1.9	17,000	3,500	0.03	<0.05	0.0029	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.023	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	66	เสื่อมโทรม	
		LS04	8.2	2.1	4,600	130	0.02	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		69
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	8.0	1.9	4,600	130	0.02	<0.05	0.0029	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.023	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	66	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	8.2	2.1	17,000	3,500	0.03	<0.05	0.0029	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.023	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	69		
		P20	8.0	1.9	7,080	804	0.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	8.2	2.1	14,520	2,826	0.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		เฉลี่ย	8.1	2.0	10,800	1,815	0.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		มัธยฐาน	8.1	2.0	10,800	1,815	0.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 2 ร้อยละ			100	0	50	50	100	100	100	-	100	100	100	100	100	0	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2			>=6.0	<=1.5	<=5,000	<=1,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

- LS01 ปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- LS02 สะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- LS03 สะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ชั้นเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- LS04 วัดบึงหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.บึงหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 2 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=4.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 2 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำท่าตะเภา

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำชุมพร (แม่น้ำท่าตะเภา) ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำท่าตะเภา ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำท่าตะเภา หมู่ที่ 9 บ้านดอนสอง ตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณหมู่ที่ 9 บ้านวังครก ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 40 เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภาโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 2 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 3 หรือ พอใช้ เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ (ตามตารางที่ 4)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่
ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 2 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา

แม่น้ำหลังสวน

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำหลังสวน ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำหลังสวน หมู่ที่ 12 บ้านฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตร ที่ 10 (LS01 – LS02) เป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 และกำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 10 จนถึง บริเวณวัดปังหวาน หมู่ที่ 5 บ้านทอนพงษ์ ต.ปังหวาน อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 47 (LS03 – LS04) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ สำหรับแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 2 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน (LS03 – LS04) อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ ส่วนแม่น้ำหลังสวนตอนล่าง (LS01 – LS02) พบว่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 3 หรือ พอใช้ เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 6-7)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

1. แม่น้ำหลังสวนตอนบน

ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 1.5 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณสะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS03) และบริเวณวัดปังหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.ปังหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร (LS04) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 1.9 และ 2.1 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน

ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลชีพที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลชีพอยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2. แม่น้ำหลังสวนตอนล่าง

ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

1. ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำท่าตะเภา	3	CP01	3.5	4.1	2,400	1,300	<0.01	1.00	-	0.0034	<0.01	0.17	<0.01	0.03	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	48	เสื่อมโทรม	
		CP02	5.4	1.8	3,500	1,700	0.12	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		57
		CP03	7.6	2.6	940	490	0.13	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		60
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	3.5	1.8	940	490	0.12	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.01	48	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	7.6	4.1	3,500	1,700	0.13	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.01	60		
		P20	4.3	2.1	1,524	814	0.12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	6.7	3.5	3,060	1,540	0.13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		เฉลี่ย	5.5	2.8	2,280	1,163	0.13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
		มัธยฐาน	5.4	2.6	2,400	1,300	0.13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	100	100	100	100	-	100	100	100	100	67	100	100	100	0			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

CP01 ปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร

CP02 คลองท่าตะเภา บ.ปากคลอง ต.ท่ายาง อ.เมือง จ.ชุมพร

CP03 ถนนเพชรเกษม (ก.ม. 487) บ.ปากแพรก ต.นาเกาะตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำคลองอี่เล็ด ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
คลองอี่เล็ด	-	EL01	4.3	4.0	3,500	1,300	<0.01	0.35	-	<0.001	<0.01	0.3	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	52	เสื่อมโทรมมาก	
		EL02	5.5	6.2	17,000	17,000	<0.01	0.35	-	<0.001	<0.01	0.3	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	44		
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	4.3	4.0	3,500	1,300	0.00	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01		พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD, FCB	
		สูงสุด	5.5	6.2	17,000	17,000	0.00	0.35	-	0.0025	<0.01	<0.10	<0.01	0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01			
		P20	4.5	4.4	6,200	4,440	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	5.3	5.8	14,300	13,860	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	4.9	5.1	10,250	9,150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	4.9	5.1	10,250	9,150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	0	100	50	100	50	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

EL01 ปากคลองอี่เล็ด ม.2 ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร

EL02 สะพานข้ามคลองอี่เล็ด ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2.จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 7 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำหลังสวนตอนล่าง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI			
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l			
แม่น้ำหลังสวนตอนล่าง	3	LS01	7.5	2.8	490	230	0.08	1.60	-	0.0037	<0.01	<0.10	<0.01	0.05	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	58	เสื่อมโทรม		
		LS02	7.4	3.1	16,000	9,200	<0.01	1.60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		58	
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	7.4	2.8	490	230	0.08	0.35	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	44	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD, FCB		
		สูงสุด	7.5	3.3	16,000	9,200	0.08	1.00	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	58			
		P20	7.4	2.9	3,592	2,024	0.08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	7.5	3.2	12,898	7,406	0.08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	7.5	3.1	8,245	4,715	0.08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	7.5	3.1	8,245	4,715	0.08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	100	100	100	50	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

LS01 ปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS02 สะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 8 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำหลังสวนตอนบน	2	LS03	7.6	2.8	3,500	790	<0.01	0.93	<0.001	-	<0.01	0.1	0.02	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	60	เสื่อมโทรมมาก	
		LS04	8.1	4.3	790	130	<0.01	0.31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		57
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	7.6	2.8	790	130	0.00	<0.05	0.0000	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.023	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	57	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² BOD	
		สูงสุด	8.1	4.3	3,500	790	0.00	<0.05	0.0000	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.000	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	60		
		P20	7.7	3.1	1,332	262	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	8.0	4.0	2,958	658	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	7.9	3.6	2,145	460	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	7.9	3.6	2,145	460	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 2 ร้อยละ			100	0	50	50	100	100	100	-	100	100	100	100	100	0	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2			>=6.0	<=1.5	<=5,000	<=1,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

LS03 สะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS04 วัดบึงหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.บึงหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 2 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=4.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 3 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำท่าตะเภา

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำชุมพร (แม่น้ำท่าตะเภา) ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำท่าตะเภา ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำท่าตะเภา หมู่ที่ 9 บ้านดอนสอง ตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณหมู่ที่ 9 บ้านวังครก ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 40 เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภาโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 3 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ (ตามตารางที่ 5)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร (CP01) และบริเวณถนนเพชรเกษม (ก.ม. 487) บ.ปากแพรก ต.นาเกาะตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร (CP03) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 4.1 mg/L และ 2.6 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคาร บ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลชีพที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลชีพอยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

คลองอี่เล็ด

เป็นแหล่งน้ำอีกแหล่งหนึ่งที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 ได้เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต โดยไม่ได้เป็นแหล่งน้ำที่กรมควบคุมมลพิษประกาศกำหนดประเภทของแหล่งน้ำ ทั้งนี้คุณภาพน้ำโดยรวมจากการตรวจวัดครั้งที่ 3 หากเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 5 คือ เสื่อมโทรมมาก (ตามตารางที่ 6) ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่

1.ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากคลองอี่เล็ด ม.2 ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร (EL01) และบริเวณสะพานข้ามคลองอี่เล็ด ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร (EL02) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 4.0 mg/L และ 6.2 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อนรวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลินทรีย์อยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจากค่า FCB ไม่เกิน 4,000 MPN/100ml จากการตรวจวัด พบว่า บริเวณสะพานข้ามคลองอี่เล็ด ต.หาดทรายรี อ.เมือง จ.ชุมพร (EL02) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 17,000 MPN/100ml แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์
อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความ
ร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 3 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำหลังสวน

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำหลังสวน ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำหลังสวน หมู่ที่ 12 บ้านฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตร ที่ 10 (LS01 – LS02) เป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 และกำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 10 จนถึง บริเวณวัดปังหวาน หมู่ที่ 5 บ้านทอนพงษ์ ต.ปังหวาน อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 47 (LS03 – LS04) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ สำหรับแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 3 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน (LS03 – LS04) อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 5 หรือ เสื่อมโทรมมาก ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ ส่วนแม่น้ำหลังสวนตอนล่าง (LS01 – LS02) พบว่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 7-8)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

1. แม่น้ำหลังสวนตอนบน

1. ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 1.5 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณสะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS03) และบริเวณวัดปังหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.ปังหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร (LS04) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 2.8 และ 4.3 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน

ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลินทรีย์อยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2.แม่ น้ำหลังสวนตอนล่าง

1.ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์หรือบีโอดี (Biological Oxygen Demand ,BOD) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า BOD ไม่เกิน 2.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS01) และบริเวณสะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS02) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 2.8 และ 3.3 mg/L ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ มีความสกปรก หรือมีการปนเปื้อนจากอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายจากน้ำทิ้งของอาคารบ้านเรือน ขยะมูลฝอยจากตลาดสด และน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำด้วย กล่าวคือ ค่า BOD มาก ย่อมหมายถึงปริมาณออกซิเจนในน้ำถูกใช้ไปในกระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์โดยจุลินทรีย์ที่อาศัยในแหล่งน้ำมาก หรือมีจุลินทรีย์อยู่ในน้ำมาก ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำทั่วไปไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ จะเคลื่อนย้ายหนีไปอาศัยบริเวณที่มีค่าออกซิเจนสูง ส่วนที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ก็จะตายในที่สุดเนื่องจากขาดออกซิเจนในการหายใจ

2.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) โดยคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจากค่า FCB ไม่เกิน 4,000 MPN/100ml จากการตรวจวัด พบว่า บริเวณสะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS02) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 9,200 MPN/100ml แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 5 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																คุณภาพน้ำโดยรวม		
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As		WQI	
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		mg/l	
แม่น้ำท่าตะเภา	3	CP01	4.5	0.6	54,000	7,000	0.01	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	0.016	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	57	เสื่อมโทรม	
		CP02	4.6	1.3	14,000	11,000	0.01	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		56
		CP03	4.9	1.2	1,300	790	0.01	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		81
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	4.5	0.6	1,300	790	0.01	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.01	56	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² FCB	
		สูงสุด	4.9	1.3	54,000	11,000	0.01	<0.05	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	0.01	81		
		P20	4.5	0.8	6,380	3,274	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	4.8	1.3	38,000	9,400	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	4.7	1.0	23,100	6,263	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	4.6	1.2	14,000	7,000	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	67	33	100	100	-	100	100	100	100	67	100	100	100	0			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

CP01 ปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร

CP02 คลองท่าตะเภา บ.ปากคลอง ต.ท่ายาง อ.เมือง จ.ชุมพร

CP03 ถนนเพชรเกษม (ก.ม. 487) บ.ปากแพรก ต.นาเกาะตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำคลองอิเล็ด ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	พารามิเตอร์ที่สำคัญ																คุณภาพน้ำโดยรวม			
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As		WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		mg/l		
แม่น้ำ หลังสวนตอนล่าง	3	LS01	4.6	1.0	>160000	>160000	0.01	0.70	<0.001	-	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	52	พอใช้		
		LS02	4.5	1.4	16,000	2,400	<0.01	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		70	
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	4.5	1.0	16,000	2,400	0.01	0.35	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	52	พารามิเตอร์ที่ทำ ให้คุณภาพน้ำ ลดลง คือ ² -ไม่มี-		
		สูงสุด	4.6	1.9	16,000	2,400	0.01	1.00	-	<0.001	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	70			
		P20	4.5	1.2	16,000	2,400	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
		P80	4.6	1.7	16,000	2,400	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		เฉลี่ย	4.6	1.5	16,000	2,400	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
		มัธยฐาน	4.6	1.5	16,000	2,400	0.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 3 ร้อยละ			100	100	50	50	100	50	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100				
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3			>=4.0	<=2.0	<=20,000	<=4,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01				

จุดเก็บ บริเวณ

LS01 ปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS02 สะพาน ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=3.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

ตารางที่ 7 สรุปข้อมูลคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี) ช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2557

แหล่งน้ำ	ประเภทแหล่งน้ำ	จุดตรวจวัด	ค่าพารามิเตอร์ที่สำคัญ																	คุณภาพน้ำโดยรวม	
			DO	BOD	TCB	FCB	NO ₃	NH ₃	Cd(H<=100)	Cd(H>100)	Cr	Mn	Ni	Pb	Zn	Cu	Hg	As	WQI		
			mg/l	mg/l	MPN/100ml	MPN/100ml	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l	mg/l		
แม่น้ำหลังสวนตอนบน	2	LS03	5.8	0.8	21,000	3,100	0.01	<0.05	<0.001	-	<0.01	<0.10	<0.01	<0.01	<0.10	<0.01	<0.0005	<0.01	60	เสื่อมโทรม	
		LS04	6.5	0.2	16,000	1,300	0.02	<0.05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		70
ค่าสถิติ		ต่ำสุด	5.8	0.2	16,000	1,300	0.01	<0.05	0.0000	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.023	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	60	พารามิเตอร์ที่ทำให้คุณภาพน้ำลดลง คือ ² TCB	
		สูงสุด	6.5	0.8	21,000	3,100	0.02	<0.05	0.0000	-	<0.01	<0.10	<0.01	0.000	<0.10	0.011	<0.0005	<0.01	70		
		P20	5.9	0.3	17,000	1,660	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		P80	6.4	0.7	20,000	2,740	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		เฉลี่ย	6.2	0.5	18,500	2,200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		มัธยฐาน	6.2	0.5	18,500	2,200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
ได้ตามมาตรฐานประเภทที่ 2 ร้อยละ			50	100	0	0	100	100	100	-	100	100	100	100	100	0	100	100			
มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2			>=6.0	<=1.5	<=5,000	<=1,000	<=5.0	<=0.5	<=0.005	<=0.05	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.05	<=1.0	<=0.1	<=0.002	<=0.01			

จุดเก็บ บริเวณ

LS03 สะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร

LS04 วัดบึงหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.บึงหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร

หมายเหตุ 1.ค่าพารามิเตอร์ที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง ค่าเกินมาตรฐานที่กำหนด

2. จำนวนการตรวจวัดเป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 2 ตั้งแต่ 51 % ขึ้นไป หรือ DO>=4.0 ตั้งแต่ 80 % ขึ้นไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 4 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำท่าตะเภา

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่องกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำชุมพร (แม่น้ำท่าตะเภา) ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำท่าตะเภา ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำท่าตะเภา หมู่ที่ 9 บ้านดอนสอง ตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณหมู่ที่ 9 บ้านวังครก ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร กิโลเมตรที่ 40 เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดให้แหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภาโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 4 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำท่าตะเภา อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ (ตามตารางที่ 5)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

1. การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า TCB ไม่เกิน 20,000 MPN/100 ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร (CP01) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 54,000 MPN/100ml แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

2. การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคไลฟอร์ม (FCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า FCB ไม่เกิน 4,000 MPN/100ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณปากแม่น้ำชุมพร บ.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.ชุมพร (CP01) และคลองท่าตะเภา บ.ปากคลอง ต.ท่ายาง อ.เมือง จ.ชุมพร (CP02) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 7,000 และ 11,000 MPN/100ml ตามลำดับ แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลื้อยคืบสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนรึมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป

สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 4 ปี 2557

สรุปคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และแหล่งกำเนิดมลพิษที่คาดว่าจะสาเหตุของปัญหา แม่น้ำหลังสวน

ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำหลังสวน ลงวันที่ 30 กันยายน 2554 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนพิเศษ 134 ง วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 กำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำหลังสวน หมู่ที่ 12 บ้านฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 0 จนถึง บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 10 (LS01 – LS02) เป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 และกำหนดให้แม่น้ำหลังสวน ตั้งแต่บริเวณสะพานบ้านแหลมทราย หมู่ที่ 11 บ้านแหลมทราย ต.แหลมทราย อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 10 จนถึง บริเวณวัดปังหวาน หมู่ที่ 5 บ้านทอนพงษ์ ต.ปังหวาน อ.หลังสวน จ.ชุมพร กิโลเมตรที่ 47 (LS03 – LS04) เป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้ กำหนดแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ สำหรับแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตร

สรุปคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนโดยรวม จากการตรวจวัดครั้งที่ 4 พบว่าคุณภาพน้ำแม่น้ำหลังสวนตอนบน (LS03 – LS04) อยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 4 หรือ เสื่อมโทรม ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ฯ ส่วนแม่น้ำหลังสวนตอนล่าง (LS01 – LS02) พบว่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพน้ำประเภทที่ 3 หรือ พอใช้ เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษฯ (ตามตารางที่ 6-7)

ดัชนีคุณภาพน้ำ ที่เป็นปัญหาสำคัญ (มีบางสถานีเท่านั้น) ได้แก่

1.แม่น้ำหลังสวนตอนล่าง

1.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า TCB ไม่เกิน 20,000 MPN/100 ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS01) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ >160,000 MPN/100ml แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

2.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์ม (FCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า FCB ไม่เกิน 4,000 MPN/100ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณปากแม่น้ำหลังสวน บ.ฝั่งกระโจม ต.บางมะพร้าว อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS01) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ >160,000 MPN/100ml ตามลำดับ แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

2.แม่น้ำหลังสวนตอนบน

1.การละลายของออกซิเจนในน้ำ (DO) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า DO ไม่ต่ำกว่า 6.0 mg/L จากการตรวจวัดพบว่า บริเวณสะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ชั้นเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS03) มีค่าต่ำกว่ามาตรฐาน คือ 5.8 mg/L แสดงถึง มีสิ่งสกปรกหรือมีกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในแหล่งน้ำ ในปริมาณสูง ทำให้จุลินทรีย์ที่ทำหน้าที่ย่อยสลายสารอินทรีย์ดึงออกซิเจนในแหล่งน้ำมาใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์จำนวนมาก เป็นผลให้ออกซิเจนที่ละลายในแหล่งน้ำลดลง อาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าว ทำให้สัตว์น้ำตายได้เนื่องจากขาดอากาศหายใจ

2.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณา จาก ค่า TCB ไม่เกิน 5,000 MPN/100 ml จากการตรวจวัดพบว่า คุณภาพน้ำบริเวณสะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ชั้นเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS03) และบริเวณวัดป่าหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.ป่าหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร (LS04) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 21,000 และ 16,000 MPN/100ml ตามลำดับ แสดงถึงความไม่สะอาดของแหล่งน้ำ และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

3.การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์ม (FCB) คุณภาพน้ำที่เป็นปัญหาพิจารณาจาก ค่า FCB ไม่เกิน 1,000 MPN/100ml จากการตรวจวัดคุณภาพน้ำบริเวณสะพาน ต.เพชรเกษม (เส้น 41) ต.ชั้นเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร (LS03) และบริเวณวัดป่าหวาน บ.ทอนพงษ์ ต.ป่าหวาน อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร (LS04) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน คือ 3,100 และ 1,300 MPN/100ml ตามลำดับ แสดงถึงการปนเปื้อนจากอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง ได้แก่ มนุษย์ สุนัข ฯลฯ รวมถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยในการบริโภคโดยไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อน

ข้อเสนอแนะ

1.ขอความร่วมมือประชาชนริมน้ำในการไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งของต่างๆ ลงในแม่น้ำ โดยการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง

2.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินและขอความร่วมมือจากประชาชนและสถานประกอบการในการวางแผนและแก้ไขต่อไป